Instructions : i) Attempt any FOUR Question from Q.No.1 to Q.No.6.
ii) Question no. 7 is compulsory.

Q.1	A)	Define the concept of Economic growth and development.	(10)
	B)	Indices of development.	(10)
Q.2	1)	Explain learning by doing approach.	(10)
	2)	Technological Progress.	(10)
Q.3		Describe the following theories of growth and development. Ranis and Fie Model of Growth and Big Push Theory of development.	(20)
Q.4		Outline the contributions of Adam Smith and Recardo for development.	(20)
Q.5		Explain the role of innovation and credit in development.	(20)
Q.6		Discuss Amartya Sen's concept of entitlement in details.	(20)
Q.7		Write short Note (any TWO):-	
	1.	Structural analysis of development.	(10)
	2.	Malthus views on development.	(10)
	3.	Two sector Model.	(10)
	4.	Human Developement Index.	(10)

નોંધ : ૧) પ્રશ્ન ક્રમાંક ૧થી ૬માંથી કોઈપણ ચાર પ્રશ્નોના જવાબ આપો.
૨) પ્રશ્ન ક્રમાંક સાત ફરજિયાત છે

પ્ર.૧ અ) આર્થિક વૃદ્ધિ અને આર્થિક વિકાસના ખ્યાલોની વ્યાખ્યા આપો. (૧૦)

બ) વિકાસના સૂચકો (૧૦)

પ્ર.૨ અ) 'ક્રિયા દ્વારા શીખવુ' આ દૃષ્ટીકોણ સમજાવો (૧૦)

બ) ટેક્નીકલ પ્રગતિ

પ્ર.૩ વૃદ્ધિ અને વિકાસના નીચેના સિદ્ધાંતો વર્ણવો: (૨૦)

રાનીસ અને ફેઈ વૃદ્ધિ મોડેલ અને

વિકાસનો મોટા ધક્કાનો સિદ્ધાંત.

પ્ર.૪ આર્થિક વિકાસમાં એડમ સ્મિથ અને રિકાર્ડોના ફાળાની રૂપરેખા દોરો. (૨૦)

પ્ર.૫ આર્થિક વિકાસમાં સંશોધનો અને શાખની ભૂમિકા સમજાવો. (૨૦)

પ્ર.૬ અમર્ત્યસેનનો અધિકાર (Entitlement)નો ખ્યાલ વિસ્તારથી ચર્ચો. (૨૦)

પ્ર.૭ ટૂંક નોંધ લખો: કોઈપણ બે

૧) વિકાસનું સંરચનાત્મક વિશ્લેષણ (૧૦)

૨) માલ્થસના વિકાસના વિચારો (૧૦)

૩) દ્વિક્ષેત્રીય મોડેલ (૧૦)

૪) માનવ વિકાસ સૂચક (૧૦)

निर्देश: १) प्रश्न संख्या १ से ६ तक किन्ही ४ प्रश्नो के उत्तर लिखीए।

२) प्रश्न संख्या ७ अनिवार्य है।

प्र.१	अ)	आर्थिक वॉद्धि तथा विकास की अवधारणा को परिभाषित कीजिए।	(१०)
	ब)	आर्थिक विकास के सूचक।	(१०)
प्र.२	अ)	'किया द्वारा सीखने' के दृष्टिकोण की विवेचना कीजिए।	(१०)
	ब)	तकनीकी प्रगति।	(१०)
प्र.३		वृद्धि तथा विकास के निम्नलिखित सिद्धांतो का वर्णन कीजिए।	(२०)
		- रेनिस तथा फी का वृद्धि माडल	
		- विकास का प्रबल प्रयास सिद्धांत	
प्र.४		विकास के लिए एडम स्मिथ तथा रिकार्डो के योगदान की रूपरेखा निर्मित कीजिए।	(२०)
प्र.५		अर्थिक विकास मे नवो-मेषीकरण तथा साख की भूमिका की विवेचना कीजिए।	(२०)
प्र.६		अर्मृत्यसेन के आधिकार की अवधारणा की विवेचना कीजिए।	(२०)
प्र.७		किन्ही दो पर संक्षिप्त टिप्पणी लिखिए -	(२०)
	अ)	विकास का सरचनात्मक विश्लेषण	
	ब)	माल्थस का विकास का दृष्टिकोण	
	स)	द्विक्षेत्रीय माडल	
	द)	मानव विकास सूचकांक	

सूचना: १) कोणत्याही चार प्रश्न लिहा प्र.क्र. १ ते ६ पैकी.
२) प्र.क्र. ७ अनिवार्य आहे.

प्र.१	अ)	आर्थीक वृद्धी आणि आर्थीक विकास या संकल्पनांच्या व्याख्या स्पष्ट करा.	(१०)
	ब)	आर्थीक विकासाचे निका....	(१०)
प्र.२	१)	करतांना शिकणे हा दृष्टिकोण स्पष्ट करा.	(१०)
	२)	तंत्रज्ञानाची प्रगती	(१०)
प्र.३		आर्थीक विकासाच्या खालील अर्थतशास्त्र ह्याच्या सिद्धान्ताचे वर्णन करा.	(२०)
		- रेनीस व फेई यांचे प्रतिमान आणि	
		- जोराचा धक्का सिद्धान्त (रोडन)	
प्र.४		ॲडम स्मीथ आणि रिकार्डो यांच्या आर्थीक विकासातील योगदान सांगा.	(२०)
प्र.५		आर्थीक विकास प्रक्रियेत नावीन्य आणी पन यांची भूमीका स्पष्ट करा.	(२०)
प्र.६		अमार्त्यसेन यांच्या अधिकार (Entitlement) या संकल्पनेची विस्तृत चर्चा करा.	(२०)
प्र.७		टिपा लीहा (कोणत्याही दोन)	
	१)	विकासाचे रचनात्मक विश्लेषण	(१०)
	२)	आर्थीक विकास संदर्भात मालथसचे विचार	(१०)
	३)	द्वि क्षेत्रीय प्रतीमाण	(१०)
	४)	मानवी विकास - निर्देशांक	(१०)